

Dagtilbuddets navn	Humblebien
Tilsynsførende konsulent	Lone Petræus
Dato tilsynsbesøg	11-11-2019
Dato tilsynssamtale	26-11-2019
Deltager tilsynssamtale	Jonas Bjørch (leder), Signe Olsen (souschef), Tina Petersen (pædagog), Heidi Goldman (pædagog), Elisabeth E. Ruberg Sibbern (forældre)
Dato kvalitetssamtale	21-01-2020

Konklusion (*offentliggøres på dagtilbuddets hjemmeside*)

På baggrund af observationsbesøg, institutionens tilsendte materiale og tilsynssamtale kan det konkluderes, at Humlebien opfylder Dagtilbudsloven. Der arbejdes med processen at udarbejde en ny læreplan, som afspejler den pædagogiske hverdag efter de forskellige udviklingstiltag, som er taget.

Pædagogik

Pædagogikken generelt er under lup for at leve op til de styrkede læreplaner. Dette gælder læringsmiljøer, som særligt indendørs er gjort meget for at udvikle. Dele af pædagogikken viser tegn på behov for fornyelse og måltidet er ét af disse områder, hvor der er en proces i gang for at skabe ændret praksis og sammenhæng. Overgang til skolen og tilrettelæggelsen af arbejdet i storegruppen er et andet område, som med fordel kan udvikles og udvises nysgerrighed til.

Trivsel

Børnene trives som udgangspunkt rigtig fint. Det er glade børn, som virker trygge og har overskud til at være nysgerrige og eksperimenterende særligt i den frie leg og på legepladsen. Planen om at arbejde med børneperspektivet vil formentlig højne børnenes trivsel i og med, at de vil få større indflydelse på deres egen hverdag.

Sprog

Der er et organiseret arbejde med børnenes sprog, som betyder, at der arbejdes med forskellige aktiviteter, som kan styrke børnenes sproglige udvikling. I alle aktiviteter (og rutiner) bruges sproget aktivt, så børnenes sprog og ordforråd udvikles alt efter alder og udviklingsniveau.

Indretning

Indretningen er der arbejdet meget med det seneste halve år, hvilket har skabt mange og synlige forandringer. Det gælder både rent fysisk, men også kosmetisk. Ledelsen har gjort en stor indsats for at opnå dette, hvilket alle er glade for, da det skaber stor værdi i dagligdagen. Næste fokus er legepladsen, som trænger til en opdatering.

Organisering

Organiseringen i Humlebien fungerer rigtig fint og hensigtsmæssigt og med fokus på at udnytte ressourcerne bedst muligt. Det vil være brugbart, at det også er beskrevet på skrift, samt drøftet og beskrevet, hvordan nye medarbejdere sikres at kende til den gode kultur og arbejde i den. Ændringen i arbejdet med Tabulex vil formentlig også kunne frigive lidt ressourcer.

Dagtilbuddets skriftligt materiale

foreligger

- a. Læreplan -----
  - o herunder digital dannelse (medielæringsstrategi)-----
- b. Mad- og måltidspolitik -----
- c. Tabulex (forældrekommunikation), f.eks.
  - o Ugeplan -----
  - o Fora -----
  - o Nyhedsbrev -----
  - o Andet   Referat fra forældremøde
- d. Trivselsvurderinger (TOPI)-----
- e. Sprogvurderinger-----
- f. Eventuelt andet skriftligt materiale
  - o Bevægelsespolitik (dagtilbud med idrætscertificering)-----
  - o Beskrivelser af arbejdet med bæredygtighed -----
  - o Andet   Velkomstfolder, månedsplaner

Tilsynssamtale

Dialog om fokuspunkter og observationsbesøg.

1. Pædagogik

Ved observationsbesøget blev det ikke oplevet, at den gældende mad- og måltidspolitik blev overholdt. På den baggrund har vi en drøftelse af måltiderne. Personalet har en oplevelse af, at der er konsensus omkring mad- og måltidspolitikken i personalegruppen, dog fortæller en nyere pædagog, at hun aldrig er blevet introduceret for politikken.

Det fortælles, at der kan være nogle særlige forhold på stuerne, som betyder, at der skal tages nogle særlige hensyn omkring konkrete børn. Det fremgår ikke, hvorfor børnene så ikke kan involveres i forberedelsen af måltidet.

Personalet ved samtalen oplever, at de har børnene med og de er selvhjulpne. De oplever, at børnene bliver involveret. Samtidig foregår der undervejs en refleksion over, at formiddags- og eftermiddagsmaden godt kan blive udviklet. Det er ikke her, der lægges energi i at inddrage børnene. Vi drøfter, hvilken betydning det har for børnene, hvis det kun er nogle gange, de bliver involveret.

Vi drøfter overgangen til skolen og hvordan man kan ruste børnene til at komme i skole.

Det fortælles at skemaet (overgang) gør personalet usikre på, hvad de skal fokusere på for at forberede børnene. Vi har en dialog om, hvad det er, som er vigtigst at fokusere på i forhold til det, som der skal arbejdes med. Overgangsskemaet (kryds af) skal ikke betragtes som en tjekliste i forhold til den pædagogiske planlægning. Det skal derimod fungere som understøttende værktøj til at vurdere om børnene er parate, samt give en mulighed for at tale med forældrene på en anden

måde om deres barn. Vi drøfter, hvordan man kan forberede børnene på skolen og hvordan man kan udvikle på det.

Legepladsen er et godt sted at udvikle sig. Der er plads til at bevæge sig. Udvikles og involvere børnene mere.

2. Trivsel

Ved besøget blev det oplevet, at der er en god organisering af de voksne på legepladsen. Vi drøfter, hvordan om der er en organisering og hvordan den enkelte ved, hvor de skal være. Der er faste aftaler omkring middagsstunden, så alle voksne ved, hvad de skal. Der er tre voksne på legepladsen, de to deltager i aktiviteter og den tredje har en "flyver" funktion. Det er ikke skrevet ned, men er en aftale. Det er således en kultur, som nye mennesker "falder ind" i.

Kulturen i huset fungerer på samme måde i forhold til personalets deltagelse i børnenes leg på legepladsen, det er ofte også børnene som inviterer de voksne ind i legene. Børnene er gode til at lege med hinanden og der leges på kryds og tværs.

Vi taler om vigtigheden af at skabe relationer både til forældre og børn, det er en vigtig medskab af, hvordan man trives i almindelighed. Der gøres meget ud af at skabe relationer til nye børn og forældre så tidligt som muligt. En forælder fortæller, hvor nemt hendes barn blev kørt ind, da der var en relation til et andet barn i forvejen.

Der gøres meget ud af introsamtalen, som skal lægge grunden for et godt forældresamarbejde. Der deltager altid en ledelsesperson ved samtalen. Der sættes god tid af til samtalen, så der er tid til at få en god opstart. Forældrene fortæller, at det var rigtig rart at opleve, som ny forældre i huset. Der var god tid og nysgerrighed til, hvilket barn (familie) der nu startede. Personalet er også glade for at ledelsen kender børnene og at samarbejdet på den måde bliver et samarbejde.

3. Sprog

Vi har en drøftelse af måltidet som udgangspunkt for udvikling af børnenes sprog. Ved besøget var der masser af samtaler omkring bordet, men der blev ikke oplevet så meget involvering af børnene før og efter måltidet.

Personalet fortæller, at på den ene stue er der meget dialog om maden, og hvordan den ser ud. Ved bordet tales der rigtig meget om alle mulige emner, som børnene er optaget af. Ved bordet tales der også om hvem der skal lege sammen ude på legepladsen. Det kan være om lege der blev leget om formiddagen og som så fortsættes ude på legepladsen. Oplevelsen er at der er mange samtaler i rutinesituationerne om f.eks. påklædning osv.

Til refleksion i personalegruppen blev der henvist til, hvordan reglerne omkring måltidet kan hæmme børnenes mulighed for medindflydelse via sproget. (Sidde stille, vente m.v.)

Ved observationsbesøget var der ikke særlige aktiviteter, som var målrettet sprog. Men indretningen understøtter muligheden for samtaler mellem børn/voksne og børn/børn og personalet har et fint nærvær til børnene.

4. Indretning

Ved besøget blev det observeret en del fysiske ændringer af lokalerne, samt en indretning af læringsmiljøer og legezoner. Personalet er glade for den ændring i indretningen, som er blevet lavet og som fortsat udvikles. På den ene stue er de ved at ændre på indretningen, så den bedre understøtter de ting, som børnene gerne vil. Lige nu arbejdes der på at skabe et rum, hvor børn kan trække sig tilbage og f.eks. læse. Personalet forsøger at hjælpe børnene med at udvide deres lege ved at skabe andre/nye læringsmiljøer.

Efter vandskaden (omfattende så Humlebien har været genhuset gennem flere måneder) er der blevet ryddet rigtig meget op i de ting, som var. Legetøj, puslespil m.v. Det har betydet, at der er blevet en anden form for struktur i de ting, som er fremme. Der er et ønske om at få skabt mere struktur i legetøjet, så det bliver nemmere for børnene at finde noget, de gerne vil lege med. Det er vigtigt at få et overblik. Personalet har været rigtig interesseret i at få ændret på indretningen til glæde for både børn og voksne.

Forældrene er ligeledes glade for den opdeling, der er sket med flere små rum. Det er tydeligt for dem, at der nu er en meget bedre organisering og opdeling af børnene. Det har givet en større ro i huset.

Flytningen af garderoberne fungerer godt og har givet et helt andet miljø for både børn og voksne. Lyddæmpningen har hjulpet meget og er tydelig i hverdagen for både personale og forældre.

5. Organisering

Vi taler om hvordan nye voksne bliver introduceret for den måde der arbejdes på. Det ene personale fortæller, at hun ikke er blevet introduceret for f.eks. mad- og måltidspædagogikken. Det fungerer ved sidemandsoplæring og hvordan det gribes an på dagen. Det er et opmærksomhedspunkt, som denne samtale har givet opmærksomhed på.

Organiseringen omkring måltidet handler også om, hvordan børnene skal sidde sammen, så de alle får mulighed for at tale sammen og få plads til det.

Vi har dialog omkring brugen af Tabulex. Ved besøget blev det oplevet, at der er navnelister på alle stuer, hvor personalet krydser børnene af. Samtidig er de også registret i Tabulex, så der laves dobbeltarbejde. Ledelsen fortæller, at der er en gammel kultur, som der er ved at blive ryddet op i. Der kommer skærme op, som forældrene så selv kan trykke sig ind på. Det bliver sat op ved indgangene. Dette er forældrene også rigtig glade for, da det også vil betyde, at registreringen i Tabulex vil blive korrekt i forhold til tidspunkter for ankomst og afhentning.

Ved samtalen kommer det desuden frem, at der føres skriftlige stamkort. Disse opbevares i pengeskab, men det er stadig dobbeltbogføring. Vi har en drøftelse af, hvordan denne praksis kan ændres på samme måde som komme- gå registreringen. Det vil være en fremtidig opgave for ledelsen.

Fokuspunkter dagtilbud

- Børneinterviews med fokus på børn trivsel – der er stor interesse for at spørge børnene om, hvad de synes om institutionen. En undersøgelse af børnenes perspektiv.
Inddragelse af børneperspektiv i måltidet, samt tilrettelæggelsen og udarbejdelsen af maden.

Vi har en drøftelse af, at det er en god ide at få måltidet under luppen. Ledelse og personale har et ønske om, at der skabes et større samarbejde mellem køkken, børnegruppe og pædagogik. Det betyder, at der vil komme mange nye temaer i spil og i denne sammenhæng kan det med fordel drøftes, hvordan børnene kan involveres mere før og efter måltidet. Det vil være noget, som også kan involvere køkkenet i forhold til sammensætning af måltider, redskaber m.v. Så det bliver en interessant udvikling at følge.

- Implementering af den nye styrkede læreplan

Ledelsen og personalet har opstartet en proces, som skal sikre et ændret fokus på det pædagogiske arbejde. I forbindelse med opstart af kompetenceudvikling for FF (faglige fyrtårne) har der været en undersøgelse af, hvad der skal arbejdes med fremadrettet. Det er i denne sammenhæng, der er kommet fokus på læringsmiljøet og børneperspektivet, samt betydningen af dette for børnenes leg. I første omgang er der startet med op med udviklingen af læringsmiljøer og næste fokus vil være børneperspektivet. Så både ledelse og personale oplever at implementeringen er i fuld gang, men der er også respekt for at det er et udviklingsarbejde, som er startet op.

- Forældresamarbejde "Sammen om barnet"

Uddannelsen har givet noget i starten, men der har ikke været nok ledelsesmæssigt fokus på at følge op. Så den samlede oplevelse er, at SOB ikke er fuldt implementeret. Der skal findes en proces, som skal sikre, det bliver implementeret. I forbindelse med kompetenceudviklingen startede ny leder, som havde mange ting at tage hånd om og samtidig har der været stor udskiftning i personalegruppen, som betyder at ikke alle (nye) har fået kompetenceudviklingen. De to nye afdelingsledere (Manegen) skal deltage i SOB forløb, så der er mulighed for at skabe et fælles ledelsesmæssigt grundlag. Der vil løbende (én gang årligt formentlig) komme noget opfølgende kompetenceudviklingsdage senere, som personalet kan deltage i.

Fokuspunkter konsulent

Hvordan fungerer det tværfaglige netværk nu? Dette punkt nåede vi ikke, men der er iværksat kompetenceudvikling af netværkene og i den sammen vil blive

Opfølgning

Aftaler og eventuelle opfølgende indsatser

Bilag 1

Dagtilbuddets egen beskrivelse

1. Læreplaner / læringsmiljøer

Hvordan organiserer I arbejdet med læreplaner og læringsmiljøer, herunder hvordan tilrettelægger I ...

Med forståelsen af, at leg er børns foretrukne virksomhed, er Humlebiens mål; at skabe mulighed og rum gennem udviklende læringsmiljøer over hele dagen.

Dette kræver tid til refleksion samt evaluering, her med fokus på inddragelsen af den Pædagogiske læreplan. Til dette benytter vi os af teamsamarbejde på tværs af to stuer.

Vi har arbejdet for at øge det pædagogiske personales opmærksomhed på hvad der fungerer rigtig godt, men også på hvor der kan udvikles. Til dette benytter vi SMITTE modellen.

Vi arbejder med læringsmiljøerne og indretningen af vores børne rum.

Vi har fokus på at opdele børnene i mindre grupper over dagen, da vores mål er at give det enkelte barn større mulighed for fordybelse i særligt de vokseninitierede aktiviteter. Vi laver ugeplaner, heri indgår de pædagogiske læreplanstemaer.

Vi har på en personalelørdag haft en oplægsholder ude for at "søsætte" arbejdet omkring læringsmiljøerne, her med fagligt som praktisk indhold. Vi er i en meget positiv udvikling som ny personalegruppe og vi oplever at dette fokus giver os større mulighed for at følge det enkelte barns spor/interesser, samt giver det os større mulighed for at støtte det enkelte barn i dets udvikling.

Indretningen samt opdelingen af børn i mindre grupper giver desuden både børn og pædagogisk personale mulighed for ro og fordybelse, også i de børneinitierede lege.

Fremadrettet vil vi forsøge at afdække behovet for brugen af børneinterviews og betydningen heraf. Dette for at få viden om hvad, hvordan og hvornår børnene finder størst trivsel, viden, læring og erfaring med indholdet fra deres hverdag.

Fremadrettet vil vi ligeledes have fokus på følgende;

- Gør vi det, vi tror, vi gør?
- Virker de metoder og aktiviteter, vi har valgt, som vi tror, de gør?
- Vi vil hertil fortsætte med at benytte SMITTE modellen

Hvordan sikrer I, at personalet har ejerskab på læreplanerne og at de omsætter dem...

- ... i planlagte aktiviteter
- ... i hverdagsaktiviteter

Vi arbejder med ugeplaner og SMITTE modellen og individuelle handleplaner for nogle børn.

Selve læreplans arbejdet er et stort fokus det kommende år, hvor vi skal have tilpasset Humlebien til den nye styrkede lærerplan. Vi har tre faglige fyrtårne på uddannelse.

Hvordan arbejder I med børnemiljø og sikrer, at I inddrager børneperspektiv?

Miljøet skal hele tiden sikre at dagligdagen er spændende og udviklende, ved at udfordringerne er indenfor rækkevidde, videreført skal udfordringerne være tilstrækkelige så barnet opnår ny viden og udvikling. Der skal være plads til at barnet kan fordybe sig i leg eller anden aktivitet, og udvikle evnen til at koncentrere sig uden at blive forstyrret af andre. Derfor vægter vi opdelingen af børn i mindre grupper, så de får muligheden for stille stunder i en til tider højlydt hverdag.

Børnenes læringsmiljø er en vekselvirkning mellem børneinitieret leg og voksen initierede aktiviteter.

Indretning af børnenes rum spiller her en stor rolle. Vi bestræber os på at lave små miljøer for børnene, miljøer som motiverer til leg og som giver mening for dem. Dette kan indendørs være et hjørne af stuen med køkken og køkkenredskaber, et læringsrum med klodser, et med bøger osv. Ligeledes skal legetøjet vi tilbyder børnene være i en ordentlig stand og kunne fange deres interesse.

Humlebiens struktur, hvor gruppen følges ad fra vuggestue til børnehave og dernæst videre i skoleregi, og den daglige opdeling af børn i mindre grupper, får derfor stor indflydelse på børnenes læringsmiljø. Når børn er samlet i mindre grupper, har deres læring bedre betingelser og udviklingspotentialer er større. Dette giver samlet, det enkelte barn kontinuitet og tryghed.

I Humlebien arbejder vi for at et godt børnemiljø bliver en integreret del af det pædagogiske arbejde. Dannelse, leg, det gode børneliv, fællesskaber og læringsmiljøer. Dagligdagen emmer af spænding og udvikling, og udfordringerne skal være inden for rækkevidde så det enkelte barn opnår ny viden og udvikling. (Zone for nærmeste udvikling)

Når barnet starter i Humlebien får barnet sin egen mappe på stuen, som hen ad vejen bliver fyldt med egne tegninger, fotos af deres familie, beskrivelser og fotos af oplevelser i institutionen mv.

efter alder og evne.

Det er vores erfaring at det giver barnet en stor glæde og tryghed at kunne tage sin mappe ned fra reolen og genkalde sig gamle oplevelser, måske sammen med en god ven.

Det er med til at understøtte barnets identitet "Hvem er jeg" og skabe en sammenhæng i hverdagen. Mappen kan bringes med videre til SFO og skole.

Vores 0-2 årige

Børnene får indflydelse bl.a. ved at de voksne forsøger at forstå og tolke børnenes handlinger og det begyndende verbale sprog samt tegn til tale.

Eksempelvis;

- Når vi synger, vælger børnene sange fra en sangbog med billeder, sangkuffert eller spontant begynder at synge eller gøre fagter. Denne aktivitet viser børnene stor glæde ved, både ved gentagelser og fagter.
- Barnet kan sige til/fra ved måltidet, når der er noget mad der ikke lige smager eller når den røde tomat smager af flere.
- Stuen er udsmykket med billeder, egne klipperier, og billeder af ting der optager børnene lige nu. Indretningen tager udgangspunkt med fokus for "ting i børnehøjde". Der er forskelligt legetøj af forskelligt materiale og farver.
- På legepladsen findes der kryb og kravl, motoriske udfordringer og hyggeleg. Det optager børnene meget når en flise løsnes og vi ser de mange biller som dukker frem og efterfølgende skal kigges til næste dag.

Vores 3-6 årige

De har indflydelse på deres egen hverdag ved f.eks.

- Ved samlinger hvor vi taler om de kommende aktiviteter. Når børnene bliver inddraget får de oplevelsen af at de har værdifulde meninger om deres hverdag i Humlebien. Dig-mig om noget, herved ser børnene nye kompetencer hos kammeraterne og viser hensyn for hinanden.
- Ved at lytte til børnenes udtryk og udsagn, her forsøger vi at fastholde og forstå børnenes tanker og opfattelser af deres egen hverdag i Humlebien, så vi får indblik i hvilke ting der betyder noget for dem. Nogle giver udtryk for at legepladsen er det bedste sted, andre vil hellere lege indenfor i dukkekrogen, nogle syntes det bedste er at må have legetøj med

hjemmefra.

- I den børneinitieret leg hvor det er på egne præmisser og eget initiativ, både valget af indholdet og legekammerater. I Humlebien giver vi mulighed for at legen kan foregå i små miljøer som dukkekrog, tegne/spillehjørne, læsekrog, mulighed for at benytte mellemgangen til en aktivitet og legepladsen mv.
- Rummene er udsmykket med bl.a. børnenes egne kreativiteter.
Eks. Vi hører en historie som efterfølgende tegnes ned på et stykke papir, her ser vi hvordan barnet har opfattet historien og hvordan fantasien kommer til udtryk. Nogle børn bruger 5 minutter på tegningen andre længere tid og nogle skaber en ny historie mens de tegner.
- Legepladsen med de mange grovmotoriske udfordringer og små legehjørner som giver rum for nysgerrigheden og fantasien. Der kræves i træer som bliver til udsigtstårn, som gør at vi kan se helt til Fantasiland. Eller der bages mange sandkager som efterfølgende serveres eller sælges i legehuset som nu er en butik.

2. Sprogindsats

Hvordan arbejder I med sprogstrategier i det pædagogiske arbejde?

Tilegnelsen af sproglig kompetence er vigtig for barnets almene dannelse, læring og udvikling, samt for evnen til at kunne indgå i sociale relationer.

Ved hjælp af sproget kan barnet give udtryk for sine behov, tanker, følelser, hensigter og ønsker.

I Humlebien lægger vi stor vægt på sprogstimulering og derfor er arbejdet heromkring en naturlig integreret del af dagligdagen og i de pædagogiske aktiviteter.

Sprog kan have forskellige former. Det kan både være tale, skrift, håndbevægelser og mimik.

Sprog kan betragtes som en formidling af oplevelser, erfaringer, fantasi, meninger og følelser.

Til at understøtte børnenes sproglige kompetencer, benytter vi LæseLeg, TRAS og andre individuelle redskaber fra samarbejdet med PPR.

Mål for det 0-2 årige barn

- At hjælpe barnet med at udvikle et godt ordforråd.
- At kunne sætte ord på egne behov.
- At barnet oplever glæde ved at bruge sproget.
- At barnet lære at modtage og forstå en besked.
- At inddrage forældrene i den sproglige udvikling.

- At sætte ord på begreber og oplevelser.
- At bruge og "læse" tale-, tegn- og kropssprog.

Mål for det 3-6 årige barn

- At hjælpe barnet med at udvikle et godt og stort ordforråd.
- At barnet lærer at modtage og udføre en kollektiv besked.
- At barnet oplever glæde ved at bruge sproget.
- At barnet har en forståelse for sproglyde – vokaler.
- At barnet har kendskab til skriftsproget.
- At barnet kan sætte ord på egne behov.
- At inddrage forældrene i den sproglige udvikling.
- At barnet kan udtrykke sig nuanceret.
- At styrke barnets evne til at indgå i en dialog.
- At barnet har kendskab til rim og remser.
- At barnet har et aktivt sprog.

3. Overgange

Vi mener den bedste læring sker, hvor barnet er trygt.

Overgange i børns liv kan give mange udfordringer og derfor understøtter og forbereder vi os grundigt, så vi skaber de bedste betingelser for barnets trivsel og udvikling.

At skifte de trygge rammer, legekammerater og pædagoger ud til noget nyt og ukendt, kan være spændende, men også voldsomt for nogle børn.

Derfor bestræber vi os på at undgå unødvendige gruppeskift i deres tid i institutionen.

Det betyder at når et vuggestuebarn starter i Humlebien, starter det i en gruppe med aldersvarende børn. I takt med at børnene bliver børnehalebørn kommer der flere børn til gruppen og de flytter ned i institutionens børnehave-del sammen med de pædagoger der har været med fra start. Da det alene er ventelisten der afgør hvem der får plads i Humlebien, kan det betyde uensartede gruppestørrelser.

Vi er opmærksomme på at benytte os af muligheden ved at være et lille hus, til at planlægge på tværs af aldersgrupperne så børnene har mulighed for at lære af andre aldersgrupper, samtidig

med at børnene fortsat er i trygge rammer da alle børn kender alle voksne grundet vores mindre enhed.

Det betyder at de venskaber/relationer der skabes gennem vuggestuealderen kan bevares, både når det gælder børnene indbyrdes, barn/pædagog og pædagog/forældre i mellem.

Derudover kan vores pædagogiske planlægning være mere målrettet den aldersgruppes udvikling og spor, hvilket giver særlig mening året før at børnene starter i skole.

Hvordan tilrettelægger I børnenes overgangene?

(f.eks., hvornår afholder I introsamtaler, mm)

Inden et nyt barn/ familie starter i Humlebien, bliver de tilbudt en samtale med en leder og en pædagog fra barnets kommende stue. På mødet får vi mulighed for at få et kendskab til barnet og dets familie, så vi kan gøre overgangen så tryk som mulig. Familien får også et indblik i Humlebiens hverdag og vi kan sammen afstemme forventninger til det videre samarbejde. Forældrene får tilbudt en opfølgende samtale efter 3-4 måneder.

På mødet udleveres Humlebiens velkomstpjece samt en oversigt over årets forældremøder og arrangementer.

- **Interne overgange, eksempelvis mellem vuggestue og børnehave**

Vi mener den bedste læring sker, hvor barnet er trygt. Derfor har vi valgt den struktur som vi arbejder ud fra, hvor børn ikke almindeligvis oplever overgange i deres institutionsliv her i Humlebien. Børn og voksne følges ad. Dog udfordres vi til tider af ventelistens anvisninger og har derfor tit et overlap i børnehaven når vi når 5-6 års alderen hvor nogle børn ikke starter skole førend året efter.

- **Eksterne overgange, eksempelvis til eller fra et andet dagtilbud**

- Året før barnet kan starte i skole tilbyder vi forældrene en samtale med særlig fokus på overgang til sfo/skole.

Når tiden nærmer sig hvor barnet skal i sfo tager vi på besøg på skolefritidsordning og skole. Barnet tager en voksen og et par kammerater med ud og se den nye sfo eller skole.

Vi arbejder systematisk ud fra Hvidovre kommunes overgangsbeskrivelse til sfo og skole.

Hvor mange børn blev skoleudsat i det igangværende skoleår?

0

Er der kommet børn tilbage, der var startet op i skole?

nej

4. Inklusionsmidler

Hvordan arbejder I med de inklusionsmidler, som I har fået tildelt?

I Humlebien er det tanken at Souschefen skal virke som den samlende person omkring arbejdet med børn i udsatte positioner. Vi er stadig ved at tilpasse denne rolle og tænker at det på sigt vil give god mening.

I praksis er rollen at vejlede personalet i forhold til skabelsen af de inkluderende fællesskaber og læringsmiljøer. Souschefen laver iagttagelser i børnegruppen, deltager i aktiviteter, for derved at understøtte de inkluderende fællesskaber børnene imellem. Derudover støtter personalet i handleplansudarbejdelse samt skaber muligheder for at personalet kan reflektere over egen og stuen praksis.

Souschefens rolle er, at være sparringspartner både i dagligdagen, til teammøderne og til at få implementeret nye pædagogiske tiltag med fokus på at understøtte den kultur vi ønsker skal være tydelig i Humlebien. Derudover er der også administrative opgaver og ledelsesmæssigt ansvar.

OBS: Vi skal skabe et børnemiljø som passer til de børn vi har- og ikke omvendt.

Der har tidligere været en inklusionspædagog, men det har ikke givet den rigtige effekt ift.

arbejdet med de enkelte børn. Det er vigtigt at alle medarbejdere tager aktivt del i arbejdet med inkluderende fællesskaber og forståelsen omkring det. Vi ønsker ikke at det kun er en person som skal arbejde med inklusion men alle medarbejdere.

I Humlebien arbejder vi målrettet på, at udvikle en inkluderende praksis, hvor det enkelte barn er en del af et meningsfuldt fællesskab. Det er en forudsætning for alle børns trivsel, udvikling og læring, at de er inkluderet i et eller flere sociale fællesskaber i deres tid i daginstitutionen.

Vi anerkender det enkelte barn for den han/hun er og vi lærer børnene, at forskellighed er en kvalitet og en ressource for fællesskabet. Vi arbejder derfor målrettet på at fællesskabet har et inkluderende syn.

Hele den pædagogiske personalegruppe er aktivt deltagende i børnenes leg og aktiviteter i dagligdagen. Vi arbejder med differentierede fællesskaber, hvor de fysiske rammer tillader det, da det er med til at skabe gode muligheder for deltagelse for alle børn.

Det giver et større fokus og nærvær fra den voksne og mere plads til fordybelse og koncentration for børnene.

Vi er opmærksomme på at der er forskellige krav til forskellige børn og arbejder hen mod at det er alment accepteret i både børne og forældregruppen.

Et barn kan fra tid til anden befinde sig i en udsat position. Her har barnet især brug for et læringsmiljø hvor det føler sig set, hørt og anerkendt for den man er. Vi arbejder ud fra at alle har et naturligt behov for at være en del af et fællesskab, hvilket vi også ved giver større udvikling hos barnet. Derfor giver det mening for os, at det pædagogiske personale arbejder inkluderende i hverdagen i institutionen.

Vi har som personale fokus på:

- det enkelte barns ressourcer
- at være anerkendende og tydelige
- at planlægge hverdagens aktiviteter ud fra de enkelte børns ressourcer
- at være meget opmærksomme på at børnene spejler sig i de voksnes måde at agere på både sprogligt, personligt og socialt i fællesskab med andre.
- at have fokus på hvordan vi italesætter "problemer" og at det kan være medvirkende til eksklusion.
- at skabe nogle gode fysiske, psykiske og æstetiske rammer

Vi har lagt meget vægt på, at hele personalegruppen har fået viden om inklusion. Det har vi tidligere erhvervet os igennem et 3 årigt forløb med en konsulent, som tovholder.

Flere af husets pædagoger har gennemført diplomuddannelsen i social inklusion.

5. Fysiske rammer

Hvordan udnytter og inddrager I jeres fysiske rammer i det pædagogiske arbejde?

De fysiske rammer er blevet væsentlig forbedret i Humlebien, med øje for børneperspektivet, læringsmiljøet og arbejdsmiljøet.

Vi har fået nye gulve, akustiklofter over det meste, ny personalestue, malet, fået nogle nye grupperum som bevirker mindre støj og mere tid til fordybelse.

I hverdagens aktiviteter og måltider deler vi os op i mindre grupper i de rum som vi har til rådighed.

Ligesom at vi har fået indrettet et uderum på vores legeplads som hver dag benyttes.

6. Forældresamarbejde

Hvordan sikrer I, at samtlige forældre oplever et godt forældresamarbejde?

Inden forældrenes barn/børn starter i Humlebien, tilbydes en rundvisning hvor vi beskriver og viser vores institution frem, herefter inviteres forældrene til en opstartssamtale som primært tager udgangspunkt i barnet og familien, samt har til formål at forventningsafstemme det kommende samarbejde, til denne samtale deltager en pædagog fra stuen, samt en leder.

Til denne samtale benytter vi Hvidovre kommunes rammebeskrivelse.

Når barnet har 1. dag, bliver det mødt med et velkomstskilt ved indgangen.

Vi aftaler altid med forældrene hvordan dag 1 samt dag 2 forventes at forløbe i forhold til tidsinterval set ud fra barnets individuelle behov og forældrenes mulighed. Derfra af laver vi aftaler fra dag til dag, dette for at følge barnets behov og ikke institutionslogikkens. Når barnet har gået i Humlebien i ca. 3-4 måneder, tilbydes en opsamlingsamtale, hvilket samtlige forældre altid ønsker. Her taler vi primært om hvordan barnet trives, samt om, hvordan opstarten har været for både barn og familie.

Generelt for vores samarbejde med forældrene taler vi meget om vigtigheden i, gensidigt at gå i dialog omkring barnets trivsel, dannelse og udvikling. Vores forældre beskriver at de føler sig trygge ved at vi er en lille enhed.

Vi oplever at forældre har brug for tid til refleksion og i tilfælde hvor vi samarbejder omkring børn med svære udfordringer, har forældrene særligt brug for tid til erkendelser. Derfor holder vi opfølgningssamtaler/statusmøder og vi laver altid en aftale fra møde til møde, om hvad vi sammen arbejder frem imod.

Der laves dagsordener samt skrives referater af alle samtaler.

Hvordan indgår forældretilfredshedsundersøgelsen i jeres arbejde med forældrene?

Den bliver taget op i bestyrelsen.

I hvilke samarbejdsfora inddrager I forældrene – og hvordan fungerer det?

Samtaler omkring det enkelte barn

Forældrebestyrelsen

Forældremøder

Arrangementer

Tilsyn

Evt. ansættelser

Hvordan omsætter I konkret viden og værktøjer fra "Sammen om Barnet" og "TOPI" i jeres forældresamarbejde?

I det daglige forældresamarbejde samt ved forældresamtaler benytter vi redskaber fra "Sammen om barnet", særligt har vi haft fokus på at benytte redskaberne samtaleloop (hvornår og hvem leverer og overlever), samarbejdspyramiden (observation, analyse, pædagogiske overvejelser, forældrenes perspektiv), reaktionsformer (den brølende løve, den tænkende hjerne, den

springende bug, den stille hare) - samt at sætte sig i andres sko(barnets, forældrenes, pædagogens mv.) Vi har mange nye ansatte og af den grund har alle ikke samme viden om indholdet fra uddannelsen, der venter derfor et oversættelsesarbejde i vores teams, ligesom at vi vil opsummere ved et personalemøde.

Vi laver altid en dagsorden og skriver altid referat af alle planlagte samtaler.

Vi har italesat overfor forældre at vi arbejder med disse redskaber og gerne vil have deres tilbagemelding på hvordan de oplever eksempelvis en dagsorden tænkt ud fra Samarbejdspyramidens fokuspunkter. Vi har undervejs, med forældres tilbagemeldinger, justeret vores dagsordens punkter. Og har lige nu, gode tilbagemeldinger, hvor forældre beskriver at det er rart at føle sig inddraget.

I det pædagogiske arbejde er vi gennem TOPI blevet mere bevidste om at se børns behov for støtte og guidning omkring deres trivsel, dannelse og udvikling.

TOPI indgår ligeledes særligt i vores samtaler med forældre, vi taler om børns trivsel og udvikling ligesom vi har gjort tidligere, men TOPI har været med til at gøre os mere systematiske.

Vi laver flere individuelle handleplaner tidligere i barnets liv, flere end vi tidligere lavede. Vi ser ligeledes flere effekter en tidligere, ligesom at vores samarbejde til PPR er blevet stærkere. På mange måder ser vi TOPI materialet som en meget lineær og kategoriserende tilgang til børn, en metode som ikke fokuserer på barnets ressourcer og kompetencer men det modsatte. Men materialet giver os bevidsthed om hvor vi bør rette fokus og handle systematisk, til gavn for netop barnets ressourcer og kompetencer i trivsel, dannelse og udvikling.

7. Personale

Medarbejderudvikling

Hvordan arbejdes der med medarbejderudvikling?

Kurser og videreuddannelse, fx SOB, faglige fyrtårne mm.

Der bliver afholdt Mus-samtaler med alle fastansatte medarbejdere. Og vi planlægger også at afholde GRUS i 2020.

Hvordan sikres der, at personalet har de fornødne kompetencer til at løse de opgaver, der skal løses?

Vi er løbende i gang med at afdække hvilke kompetencer og opgaver som vi kan udvikle på. Der er kommet mange nye medarbejdere i Humlebien de sidste 9 måneder og det betyder også er "plejer" og kulturen i huset bliver set på med nye øjne. Kompetencerne skal løbende afdækkes, udfordres og styrkes.

Hvordan er vidensdeling organiseret?

Vi har afholdt personalemøder, stue/teammøder, mandagsmøder og trio. Derudover er der TOPI 2 gange om året som bliver taget op med den enkelte stue/team.

Klik eller tryk her for at skrive tekst.

Normering

Fordeling pædagogtimer – medhjælpertimer

<u>Pædagogtimer</u> <i>Antal timer (ikke antal medarbejdere), der varetages af uddannede pædagoger. Da ledere bliver lønnet af en anden konto, tæller lederens børnetimer ikke med.</i>	312
<u>Medhjælper/ Pædagogisk assistent timer</u> <i>Antal timer (ikke antal medarbejdere), der varetages af ikke pædagoguddannede medarbejdere (selvom medarbejderen kan have en anden uddannelse)</i>	87
<u>Pædagogstuderende</u> <i>Antal timer (ikke antal medarbejdere), der varetages af pædagogstuderende i de lønnede praktikperioder</i>	32,5

Følgende medarbejdere tæller **ikke** med i normeringen:

PAU-elever, pædagogstuderende i de ikke lønnede praktikperioder og medarbejdere i løntilskud

Er der PAU- elever i huset? Ja Nej

Hvilken betydning har det for jeres pædagogiske arbejde, at I har PAU-elever og/eller pædagogstuderende?

Vi er meget glade for at have pædagogstuderende i huset. At have studerende i institutionen sætter personalet på opgave i at holde sig opdateret med alt det nye der rører sig i den pædagogiske verden. De studerende kommer ofte med en masse gode, nye og interessante spørgsmål som kan sætte vores pædagogik under lup. Personalet øver sig desuden i, at formidle de tanker og visioner vi har for det gode børneliv og de mål vi har i Humleblen.

Klik eller tryk her for at skrive tekst.

Hvordan har personaleudskiftningen været, når I ser et år tilbage?

Der har været en meget stor udskiftning i de faste personaler og vi har samlet skiftet 9 medarbejdere de sidste 10 måneder.

8. Egen vurdering

Hvad er jeres egen vurdering af institutionen?

De mange udskiftninger i medarbejdergruppen og ny leder har naturligvis givet noget usikkerhed i forældregruppen, samt i den eksisterende personalegruppe.

Nye krav omkring arbejdet, systematik, organiseringen og planlægningen har også fyldt en del.

Nogle medarbejdere har fået ny energi, mens andre er blevet presset af det.

Generelt har det været en stor omvæltning at gå fra tidligere leder og til ny leder.

Vi har desuden også været ramt af vandskade, som betød genhusning i 6 måneder.

Vi er nu et godt sted hvor vi er i gang med at bygge det "nye" Humlebien op. Der er en god stemning i personalegruppen og de fysiske rammer er blevet væsentlig forbedret i institutionen.

Vi har fået nye gulve, akustiklofter over det meste, ny personalestue, malet, fået nogle nye grupperum som bevirker mindre støj og mere tid til fordybelse.

På baggrund af denne vurdering, hvilke *pædagogiske fokuspunkter* vil I da pege på til jeres kommende pædagogiske tilsyn?

Børneinterviews med fokus på børn trivsel.

Inddragelse af børneperspektiv i måltidet, samt tilrettelæggelsen og udarbejdelsen af maden.

Implementering af den nye styrkede læreplan.

Forældresamarbejde "Sammen om barnet".

Bilag 2

Konsulentens observationsbeskrivelse

I forbindelse med det pædagogiske tilsyn, besøger den tilsynsførende pædagogiske konsulent dagtilbuddet. Besøgets varighed varierer alt efter dagtilbuddets størrelse og organisering. Den pædagogiske konsulent foretager observationer i samtlige dagtilbuddets afdelinger.

Besøget har til formål at skabe indblik i dagtilbuddenes pædagogiske praksis. Der er fokus på, hvorvidt dagtilbuddets skriftlige materiale, såsom læreplaner, dagtilbuddets egne beskrivelser (spørgeskema), mm., omsættes i praksis. For at sikre systematik og gennemsigtighed i tilsynsprocessen (uvildighed), fokuseres der ved besøget på de tegn, der er beskrevet under de enkelte overskrifter.

I nedenstående beskrivelse kan der indgå den pædagogiske konsulents refleksioner og anbefalinger (fremhævet med *kursiv*), som vil blive drøftet ved tilsynssamtalen.

Fokus for tilsynsbesøget

1. Pædagogik
2. Trivsel
3. Sprog
4. Indretning
5. Organisering

1. Pædagogik

Hvilke aktiviteter foregår der i børnehuset?

- Fri leg på Bellis (mellemlig gruppe bh) Lego
- Formiddagsmad – Bellis
- Formiddagsmad – Stjernestuen
- Bål på legepladsen – der skal synges og varmes vand, så der kan laves te (ikke observeret)
- Krea på Bellis
- Ærteblomststuen – tur (ikke observeret) – læseleg (ikke observeret) – musik på stuen.
- Lilje/Humlestuen frokost risengrød
- Legeplads i middagsstunden
- Frugt eftermiddag Stjernestuen
- Fri leg om eftermiddagen Stjernestuen
- Efter frugt Bellis klip af stjerner og spil

Hvordan tænkes læring ind det planlagte, det spontane og rutinerne?

Hele formiddagen arbejdes der i mindre grupper, hvor der laves forskellige aktiviteter. Vuggestuegrupperne er på tur.

Bellis - En voksen kører en vogn ind, hvor der er brød, frugt, vand og kopper. Den voksne sætter sig ved et bord, skærer frugt ud og smører rugbrød. Der er ikke nogen børn, som deltager i dette.

Stjernestuen – tavlen gennemgås og der tales om dag og dato samt måned. Der er en del uro undervejs, hvor børnene bliver bedt om at tie stille. Børnene rækker hånden op for at få liv til at sige noget. Til sidst siger alle i kor, hvad de har fundet ud af. Derefter tales der om, hvad der skal laves i formiddag. Det remses op, hvilke børn der skal med til de forskellige aktiviteter. Der er udeaktivitet med bål, hvor der skal laves te og der er kreative aktiviteter (Der er i alt 10 børn ud af 17). Herefter rydder børnene selv op og sætter deres kopper på vognen.

Ærteblomsterne (lille gruppe); der skal spilles musik. Der er fem børn og en voksen. De starter med at synge en navnesang, hvor der synges om alle børnene. Den voksne opfordrer alle børnene til at synge med, da hun har gjort det, synger børnene med. Herefter får børnene lov til at vælge det instrument, som de gerne vil spille på.

Lilje/Humlestuen frokost – der er to børn med ude at dække frokostbord, der tælles og tales om, hvad der skal på vognen. Da vognen køres ind på stuen, er der en lille gruppe på fire, som går ind i et andet rum sammen med en voksen. Ved de to borde inde på stuen er det den voksne, som deler kopper ud og hælder saftvand op i kopperne. Der er små kander, men de kommer ikke på bordet. Den voksne øser risengrød op i tallerkner og børnene får tallerknerne efterhånden, som de er færdige. Ved det ene bord kommer maden slet ikke hen på bordet ved det andet bord står maden på bordet. Der serveres risengrød og de voksne siger hele tiden, husk at puste.

Ærteblomsterne frokost – børnene sidder ved bordet og maden er blevet præsenteret. Ved det ene bord får børnene lov til at hælde op selv ved det andet bord er det den voksne, som øser op. Der er ikke nogen børn, som må spise før end der er sagt værsgo og imens skal børnene have hænderne på lårene. Den som har været med til at dele ud er den, som skal sige værsgo.

Bellis – der er to voksne – den ene sidder med en gruppe børn, de skal klippe stjerner. Børnene tegner selv efter en skabelon og derefter klipper de stjerner ud. Den voksne roser børnene undervejs og støtter dem i at de er gode til at tegne/klippe. Nogen af børnene foreslår, at der skal glimmer på. Den voksne svarer, at nu skal de først tegne så må de se, hvad der sker.

Tegn hos børn

- **Børnenes deltagelse:** Børnene er aktivt deltagende, dvs. engageret, lyttende og optaget.
- **Børnenes nærmeste udviklingszone:** Børnene viser tegn på at være tilpas udfordret, dvs. at børnene giver udtryk for, at de vil prøve noget nyt, eller børnene viser tegn på at være trygge ved at udfordre sig selv eller bliver udfordret.

Ærteblomststuen - børnene synes, det er sjovt at spille på tromme og de er optagede af legen og deltager aktivt.

Bellis og Stjerne – der laves forskelligt julepynt. Der er tre mindre grupper, hvor der laves forskellige ting. Børnene er meget optagede af aktiviteten og vil meget gerne. Der er nogen, som selv kan det hele og der er andre, som skal have lidt mere hjælp. Der bruges hjælpesaks med nogen børn, som

ikke rigtig har lært at klippe endnu. Der puttes glimmer på og limes med limstift. Der laves snemænd af fodaftryk, som pyntes med hat og knapper.

Bellis – frokost da børnene har ryddet op sætter de sig i vindueskarmen, hvor de kan kigge i en bog. Den ene voksne sætter sig i hjørnet sammen med børnene og læser op fra en bog. Det andet bord sidder stadig og spiser. Den voksne, som læser, refererer tilbage til aktiviteter, som foregik tidligere og de taler om bogstaver og hvilke ord og navne, der starter med det aktuelle bogstav.

Tegn hos voksne

- De voksnes relation til børnene: De voksne er nærværende, lyttende og engagerede. De voksne har øjenkontakt med børnene. De voksne har tilpas fysisk kontakt til børnene.
- De voksne arbejder med differentieret tilgang: De voksne tilbyder børnene differentierede aktiviteter, afstemt efter alder, udvikling, interesser, mv.
- De voksne følger børnenes læringsinitiativer: De voksne ser børnenes initiativer og følger og evt. udbygger dem.
- De voksne understøtter børnenes leg: De voksne skærmer børnene, så de kan lege uforstyrret. De voksne udvider legen, f.eks. ved at deltage, tilføje idéer eller materiale, eller ved at understøtte børnene i at deltage i legen.

Ærteblomststuen musikaktivitet – børnene er meget optaget af at spille. Den voksne bestemmer den første sang, men herefter er børnene med til at vælge en sang. De får også mulighed for at vælge et nyt instrument undervejs. Undervejs roser den voksne børnene form, hvor gode de er til at spille. Herefter skal der spilles til en sang, hvor der skal rejses. Her bruges der kun trommer.

Bellis og Stjerne – de voksne understøtter børnene, roser dem og understøtter det de laver. De opfordres også til at lave noget andet, hvis de er færdige.

Da aktiviteterne i mindre grupper starter op, er de voksne gode til at blive i aktiviteten, der er et tæt samspil mellem de voksne og børnene. De planlagte aktiviteter fortsætter så længe børnene kan fastholde interessen og så bevæger aktiviteterne sig over i andre lege, hvor børnene selv styrer og de voksne er med og deltager/understøtter.

Stjernestuen – eftermiddagsfrugt. Børnene sidder ved tre borde. Der er en skål med brød og en skål med frugt. Den voksne går rundt og deler ud til børnene. Den anden voksne læser en historie højt for børnene. De fleste børn er ivrige lyttere. Ind mellem irttesætter den voksne, som læser på børnene og beder dem om at sidde ordentligt eller sidde stille eller vente lidt.

Billederne i bogen bliver vist, når der er læst en side. Indimellem bliver der stillet spørgsmål til gruppen (fra den voksne), som de kan besvare (sover I i mørke?). Herefter tysses der og så skal der læses videre.

Den anden voksne forsætter med at gå med frugten fra bord til bord. Der bliver også hældt vand op fra en stor kande. Der er små kander på to af bordene, men ikke på det sidste bord. Da de fleste er færdige, får børnene lov til at rejse sig og de rydder op. De stiller deres kop over på vognen og putter deres madaffald i den grønne spand. Herefter får børnene lov til at lege frit på stuen.

De voksne deler sig op og den ene voksne bliver inde på stuen og den anden går ud i et tilstødende rum og er sammen med en gruppe børn, som leger derude. Den voksne deltager i børnenes leg og taler om, hvad der foregår.

Ærteblomst eftermiddag. Børnene leger på stuen og laver puslespil m.v. Børnene er fordelt rundt på stuen. Børnene begynder at bliver hentet og der er små dialoger med forældrene, som henter.

Refleksioner:

Der foregår rigtig mange forskellige ting i institutionen på dagen. Der er planlagt mange forskellige aktiviteter, som gennemføres i mindre grupper om formiddagen. Der er ro og børnene virker optagede af disse aktiviteter. Særligt aktiviteten, hvor der spilles musik og synges fungerer rigtig godt. Der er et fint samspil mellem børnegruppen og den voksne.

Nogle aktiviteter kan virke lidt forældede eller ureflekterede. Det gælder f.eks. morgensamlingen med de største børn. Alle børn sidder rundt om bordene og der er ingen medbestemmelse. Det er de to voksne, som styrer alt, hvad der foregår.

I forhold til måltiderne opleves det generelt ikke, at jeres egen mad- og måltidspolitik overholdes. Der er glimt af, at børnene inddrages i borddækning og øvrig forberedelse, men der er ikke konsensus fra stue til stue omkring, hvordan og hvor meget børnene inddrages.

Undren over formulering i mad- og måltidspolitik: "hvor køkkennormeringen tillader det"

2. Trivsel

Hvordan er det relationelle samspil?

Helt generelt virker både børn og voksne til at trives. Der er en god stemning i institutionen og børnene virker trygge i det, de laver. Der er ikke børn, som bliver kede af det uden der er en kendt årsag til det og en voksen, som tager sig af det.

De voksne virker glade for deres arbejde og er engagerede. Indimellem er der en lidt hård tone i forhold til de største børn, som irettesættes.

Trivsel

Tegn hos børn

- Børnene virker glade.
- Børnene viser engagement, nysgerrighed og optagethed.
- Børnene indgår i ligeværdige udviklende relationer med hinanden.
- Børnene opsøger de voksne, hvis de har brug for støtte.
- Børnene virker glade.
- Børnene viser engagement, nysgerrighed og optagethed.
- Børnene indgår i ligeværdige udviklende relationer med hinanden.
- Børnene opsøger de voksne, hvis de har brug for støtte.

Bellis og Stjernestuen – børnene virker glade og trygge. De er engagerede i den aktivitet, som foregår og de hjælper hinanden. Der er få børn, så de voksne har mulighed for at hjælpe det enkelte barn.

På legepladsen bevæger børnene sig trygt rundt og leger. Nogle af børnene spiller bold med en af de voksne. De bevæger sig nysgerrigt rundt og leger. De henvender sig også til mig og spørge mig om forskellige ting.

Tegn hos voksne

- De voksne virker glade – på en professionel måde.
- De voksne viser omsorg, fagligt engagement og optagethed.
- De voksne hjælper børnene på en anerkendende måde ved konflikter.

Stjernestuen de voksne virker glade og omsorgsfulde i samværet med børnene. Da frugten er ved at være slut, spørger den voksne om de er ved at vær klar, så de kan komme videre.

I formiddagens aktiviteter er de voksne engagerede og hjælper børnene i det omfang, som de har brug for.

Det opleves ikke, at der er mange konflikter. Når der er nogen, er de voksne gode til at hjælpe børnene. Der tales som udgangspunkt pænt og anerkendende til børnene, og de støttes i at løse konflikten selv.

Det blev oplevet en enkelt gang, at et barn græd og fortalte en voksen, at et navngivet barn havde slået hende. Den voksne tog det grædende barn i hånden og gik direkte over til det andet barn. Den voksne tog fat i barnet og sagde, at man ikke må slå. Der blev ikke gået ind i, om det var det, der var sket eller hvad forhistorien var.

Refleksioner:

De voksne er generelt meget anerkendende overfor børnene og taler med børnene. Børnene virker glade og trygge og opsøger de voksne, hvis de har behov. Legepladsen er stor, så der er ikke en voksen hele tiden, men det virker som om børnene trives rigtig fint med det og er så trygge, at de sagtens kan være længere væk fra de voksne.

Ind imellem (frugt eftermiddag, legeplads) kommer der en knap så anerkendende tone til både enkelte og grupper af børn.

De voksne virker meget engagerede og deltager i lege med børnene. I nogle tilfælde kan det virke lidt "automatiseret".

3. Sprog

Hvordan arbejdes der med verbal og nonverbal kommunikation?

Tegn hos børn

- Børnene viser interesse for det talte sprog og prøver at udtrykke sig sprogligt.
- Børnene stiller nysgerrige undersøgende spørgsmål.
- Børnene lytter til hinanden og til de voksne.
- Børnenes nonverbale kommunikation, f.eks. kropskontakt, virker afstemt.

Ærteblomst frokost – der tales om maden ved bordene og der tales om den tur, som de har været på om formiddagen. De taler lidt om, hvad børnene har oplevet i weekenden. Der er livlig samtale og børnene er ivrige efter at fortælle. De voksne lytter interesseret og der tales meget, mens der spises.

Et af børnene vil gerne have noget saftevand, hun får at vide, at hun først skal spise noget mere. Først når hun har spist to bidder kan hun få saftevand.

Bellis – her sidder børnene ved bordene og spiser. Når de beder om mere mad, får de skålen så de selv kan hælde op. De drysser også selv kanelsukker og hælder vand i glassene (har haft saft). Der er en rigtig god stemning ved bordene og der er masser af samtaler. Et af børnene bliver bedt om at hente en spand med vand, som stilles sammen med den grønne spand. Der gøres klar til at børnene selv kan rydde op.

Børnene taler meget både med hinanden og med de voksne.

Stjernestuen - ved frugt om eftermiddagen bliver der talt lidt om historien undervejs, men det foregår i det store forum.

Tegn hos voksne

- De voksnes kommunikation med børnene er anerkendende og kendetegnet ved respekt.
- De voksne viser nysgerrighed for hvad børnene siger og reagerer relevant.
- De voksne muliggør, at børnene kan færdiggøre deres sætninger.
- De voksne stiller åbne, undersøgende spørgsmål, der understøtter børnene i deres optagethed.
- De voksne skaber muligheder for at børnene kan bruge og udvikle deres sprog i planlagte aktiviteter, som f.eks. dialogisk læsning eller samling.
- De voksne arbejder målrettet med sprog i forbindelse med hverdagsrutinerne, som f.eks. ved måltiderne.
- Der er overensstemmelse mellem den verbale og nonverbale kommunikation hos de voksne.

Stjernestuen – formiddag. Børnene er fordelt ved tre borde, hvor der er små samtaler ved bordene. Børnene er glade og vil gerne fortælle.

Stjernestuen, da der males under fødderne, italesætter den voksne, hvilken temperatur malingen har. Er det varmt eller koldt? Undervejs tales der om, hvad det er, de laver og der sættes ord på snemand, farver osv.

Bellis – den voksne spørger børnene, hvad man skal have på ud legepladsen. Den voksne fortæller, hvad de skal efter frokosten, de skal først på legepladsen og bagefter skal de holde fødselsdag.

Refleksioner:

Der hænger mange billeder og bogstaver på væggene, som kan lægge op til samtale af forskellig slags, så indretningen understøtter et læringsmiljø med fokus på børns sproglige udvikling.

I de mindre grupper, som observeres, er der en god dialog mellem børn og voksne, som kan støtte op om børnenes sproglige udvikling. Det er forskelligt, hvor meget de voksne bruger sproget i aktiviteten, men der er en anerkendende tilgang på disse tidspunkter også.

Rutinesituationerne omkring måltidet udnyttes ikke optimalt i forhold til fokus på sproglig udvikling.

Børnene skal være stille og da de ikke hjælper så meget til skabes der ikke dialog i disse sammenhænge. Institutionens mad- og måltidspolitik giver et andet billede end det observerede.

4. Indretning

Hvordan arbejdes der med indretning? (Indenfor og på legepladsen)

Tegn vi ser efter

- Indretningen afspejler relevante pædagogiske overvejelser.
- Børnene anvender rummene og de tilgængelige materialer.
- Voksne anvender rummene og de tilgængelige materialer.

Siden sidste tilsyn er der blevet bygget en del om i forbindelse med fællesrummet. Der er lavet ekstra vægge, så det er muligt at lukke mere af for de to "ender" og der er skabt flere små rum. Kontoret er blevet flyttet og på det gamle kontor er der lavet et møderum. Det betyder, at der er blevet et væsentlig lavere støjniveau og der er mulighed for at opdele børnene mere. Ud over dette er der også opsat støjreducerende tavler på stuerne for at dæmpe lyden.

I løbet af formiddagen bliver alle de forskellige rum brugt. Der er mindre grupper af børn og en voksne i rummene.

Der er også lavet forskellige tiltag på legepladsen, som har åbnet for nye muligheder. Derudover er der lavet en helhedsplan for at opgradere udefaciliteterne.

Legepladsen er stor og går hele vejen rundt om huset. En lille del er lukket af, så vuggestuebørnene har mulighed for at lege skærmet (opleves ikke på dagen).

Der er mange små kroge på legepladsen og børnene er de fleste steder. Der er kommet en bålhytte, som bruges både til voksenstyrede aktiviteter, men også mulighed for at børnene kan lege alene (uden bål). I et skur er der indrettet et rum, som giver mulighed for fordybelse og hvor der er forskellige muligheder for aktiviteter. Rummet er indrettet med borde og stole og der er bl.a. aktivitetskasser, som er udviklet under et projekt sammen med Quark. Desuden er der forskellige naturting og plakater. Det bruges ikke i dag i middagsstunden.

Der er en lille indhegnet køkkenhave og der er højbede, hvor der kan sås blomster og grøntsager. Helhedsindtrykket af legepladsen er, at det virker noget nedslidt (i voksenøjne).

Refleksioner:

Institutionen arbejder meget med udeliv og bruger legepladsen rigtig meget hver dag. De voksne er aktive på legepladsen og bevæger sig meget rundt alt efter, hvor børnene er henne. På dagen blev der ikke lavet mad derude, da det var grøddag, men det er en fast del af det pædagogiske arbejde. De voksne både leger med børnene og stiller sig til rådighed for børnegruppen.

I den sidste tid er der blevet drøftet indretning af læringsmiljøer og det ses i indretningen. Der er indrettet mindre kroge på stuerne, som kan være med til at fordele børnene og de ekstra rum understøtter dette.

5. Organisering

Hvordan organiseres det pædagogiske arbejde?

Der er højt fokus på organisering i institutionen. Børnene dels i mindre grupper i løbet af formiddagen og legepladsen bruges aktivt. Der arbejdes med tavler med billeder, hvor børnene kan se, hvad de skal på forskellige tidspunkter af dagen sammen med hvilke voksne.

Tegn hos børn

- Børnene kender overgangsrutinerne og mestrer overgangene.
- Der opstår ikke unødvendig ventetid.

Bellis – på væggen hænger lister over, hvordan børnene kan opdeles i grupper. Der er en fire model og en tre model. På væggen hænger også en oversigt over novembers aktiviteter. Der arbejdes med kultur og kulturelle udtryksformer.

Organiseringen omkring måltidet betyder, at der er en del ventetid for børn, det gælder både formiddag, frokost og eftermiddag. Den manglende involvering af børn betyder, at de skal sidde og vente i lang tid.

Tegn hos voksne

- Organisering afspejler relevante pædagogiske overvejelser.
- De voksne forbliver i aktiviteten.
- Dagens ressourcer anvendes hensigtsmæssigt.
- Der arbejdes med en tydelig rollefordeling.
- Der arbejdes med mindre grupper.
- Overgange er organiseret således, at der ikke sker konfliktoptrapning.
- Organiseringen er synlig, f.eks. i form af bordplaner, piktogrammer, mm.

Bellis frugt. Børnene sendes ud for at vaske hænder. Herefter sætter de sig ved bordene. Den voksne fordeler børnene ved bordene, mens hun deler kopper ud. Samtidig fortæller hun, at hun kommer med vandet lige om lidt.

Et af børnene spørger om de må drikke, det må de ikke. Et andet barn siger; vi skal lige synge A, B C sangen først. Et par børn begynder selv at synge. En af børnene spørger om de skal høre Karius og Baktus, men den voksne fortæller de skal høre Bamseven. Der sættes en CD spiller i gang.

Når børnene er færdige med at spise, rydder de selv op. De går først på toilettet og derefter i garderoben for at tage tøj på.

Refleksioner:

Omkring de planlagte aktiviteter om formiddagen er de voksne gode til at blive sammen med børnene i aktiviteten. Når det gælder måltidet ved de større børn, er der voksne tilstede, men de sidder ikke ved bordene og taler med børnene, men står op (læser) og bevæger sig rundt for at dele brød/frugt ud.

Det vil være hensigtsmæssigt at være nysgerrige på, hvordan ventetiden omkring måltidet kan nedbringes for børnene og hvordan børnene kan involveres mere gennem hele måltidet, jævnfør mad- og måltidspædagogikken.

Der registreres børn på papir, men der er også registrering i Tabulex – hvordan bruger I Tabulex? Der kunne spares ressourcer, hvis forældrene selv registrerede komme/gå.

